

Sygn. akt III AUa 332/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 kwietnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Pasek SO del. do SA Jacek Chaciński
Protokolant: st. prot. sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 3 kwietnia 2019 r. w Lublinie

sprawy T. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji T. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 1 marca 2018 r. sygn. akt VI U 1099/17

oddala apelację.

Jacek Chaciński Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Małgorzata Pasek

III AUa 332/18

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 4 października 2017 roku przyznał T. S. prawo do emerytury oraz ustalił jej wysokości w oparciu o przepisy art. 25, 26, 26b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy nie badał, czy wnioskodawca w okresie od 1968 do 1973 roku pracował w gospodarstwie rolnym rodziców, albowiem nie miało to znaczenia dla ustalenia prawa do emerytury i jej wysokości.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Radomiu wniósł T. S., kwestionując niezaliczenie do stażu ubezpieczeniowego oraz wysokości emerytury pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 10.05.1968 roku

do 31.08.1973 roku oraz okresów, kiedy był płatnikiem składek w KRUS i opłacał składki na ubezpieczenie rolnicze swojej małżonki.

Sąd Okręgowy w Radomiu wyrokiem z dnia 1 marca 2018 roku oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy ustalił, że T. S. urodzony w dniu (...), w dniu 11 września 2017 roku złożył wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 4 października 2017 roku organ rentowy przyznał mu emeryturę od dnia (...), to jest od daty osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 24 ust. 1 b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji kapitału początkowego zaewidencjonowanego na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Wskazano, że emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej, to jest: $446905,36 \text{ zł} (\text{kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego}) / 216,80 \text{ miesięcy (średnie dalsze trwanie życia)} = 2153,62 \text{ zł}$ (wyliczona kwota emerytury).

T. S. jest właścicielem gospodarstwa rolnego. T. S. nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników od 22 kwietnia 1999 roku. T. S. jako płatnik opłacał składki na ubezpieczenie społeczne rolników za małżonkę H. S. za okres od dnia 22 kwietnia 1999 roku do 30 września 2003 roku oraz od dnia 1 października 2004 roku do 30 września 2005 roku.

Powyższy stan faktyczny nie był sporny. Ustaleń dokonano w oparciu o dokumentację zgromadzoną w aktach sprawy niniejszej i organu rentowego, które nie były kwestionowane co do autentyczności i prawdziwości oraz twierdzenia wnioskodawcy, których organ rentowy nie kwestionował.

Sąd Okręgowy uznał, że przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie jest odwołanie T. S. od decyzji przyznającej mu prawo do emerytury w takim zakresie, w jakim organ rentowy nie uwzględnił przy ustalaniu prawa do emerytury i jej wysokości okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w latach od 10.05.1968 roku do 31.08.1973 roku oraz okoliczności, że był płatnikiem składek w KRUS i opłacał składki za żonę w podwójnej wysokości.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że T. S. ma ustaloną emeryturę na podstawie art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.) to jest po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego 66 lat i 6 miesięcy. Stosownie do tego przepisu, dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku w celu uzyskania prawa do emerytury niezbędne jest tylko i wyłącznie osiągnięcie powszechnego wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b ustawy. W niniejszej sprawie poza sporem pozostawało, że wnioskodawca spełnia wymagania do nabycia emerytury na tych zasadach. Wobec ubezpieczonego nie jest natomiast wymagane udowodnienie konkretnego okresu ubezpieczenia składkowego i nieskładkowego.

Art. 10 ustawy emerytalnej, na który powoływał się odwołujący stanowi, że przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
- 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 roku okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
- 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5 - 7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Cytowana regulacja umożliwia zatem ubezpieczonym, którzy nie mogą wykazać określonego okresu składkowego i nieskładkowego wymaganego do nabycia prawa do emerytury - zaliczenie okresu pracy w gospodarstwie rolnym.

Orzeczenia sądów powszechnych i Sądu Najwyższego, które wnioskodawca załączył do odwołania dotyczyły właśnie takich sytuacji, tj. gdzie prawo do emerytury uzależnione było od udowodnienia określonej wysokości okresów składkowych i nieskładkowych. W przypadku T. S., jak to wyżej wyjaśniono, prawo do emerytury uzależnione jest wyłącznie od osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Wobec powyższego rację ma organ rentowy, iż okres pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 1968 do 1973 roku nie ma znaczenia w zakresie jego prawa do emerytury powszechnej.

Odnosnie wysokości emerytury powszechnej, należy również wyjaśnić, że ustala się ją jedynie w oparciu o wartość kapitału początkowego ustalonego na dzień 1 stycznia 1999 roku oraz zaewidencjonowane składki po 1 stycznia 1999 roku na koncie indywidualnym. Art. 26 ustawy stanowi bowiem, że emerytura ta stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczenia, z uwzględnieniem ust. 5 i 183.

Według art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173 – 175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185. Według treści art. 174 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2 – 12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt. 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt. 1 – 3 i 6 – 12 w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Z powyższego wynika zatem, że do ustalenia kapitału początkowego nie uwzględnia się okresów pracy w gospodarstwie rolnym, o których mowa w art. 10 ustawy emerytalnej. W związku z czym, wbrew twierdzeniom wnioskodawcy, okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców nie ma wpływu na wysokość jego emerytury.

Należy również wyjaśnić, że zgodnie z art. 26a ustawy emerytalnej wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art. 26 ust. 1 ulega zwiększeniu za okresy opłacania składek na Fundusz Emerytalny Rolników, Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników i ubezpieczenie emerytalno – rentowe, o których mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zwiększenie, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje osobie mającej ustalone prawo do emerytury na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników (ust. 2). Zwiększenie, o którym mowa w ust. 1, przysługuje ubezpieczonemu, który legitymuje się okresami, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt. 1, krótszymi niż 25 lat (ust. 3).

Ustalając zatem staż do zwiększenia emerytury w systemie powszechnym uwzględnia się tylko udowodnione okresy opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze tj. za okresy, za które składki faktycznie zostały uiszczone. Odnosząc powyższe do analizowanej sprawy, należy wskazać, że T. S. nie legitymuje się okresem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników w rozumieniu art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy. Za taki nie może być uznany ewentualny okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1968 do 1973 roku, gdyż wówczas nie istniał obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Obowiązek opłacania przez rolników indywidualnym składek na ubezpieczenie społeczne został wprowadzony ustawą z dnia 27 października 1977 roku o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników. Obowiązek ten utrzymały następnie wszystkie późniejsze ustawy, dotyczące ubezpieczenia społecznego rolników, rozszerzając go od 1983 roku na domowników. Ponadto, z zaświadczenia z dnia 23 czerwca 2017 roku wystawionego przez KRUS, jak również z wyjaśnień T. S., wynika, że w późniejszym okresie od 22.04.1999 roku nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników i nie opłacał składek na to ubezpieczenie. T. S.

podnosił jedynie, że jako płatnik opłacał składki na ubezpieczenie społeczne rolników za małżonkę H. S.. Pozostaje to jednak bez znaczenia dla ewentualnego zwiększenia wysokości emerytury wnioskodawcy, gdyż nie są to jego okresy podlegania ubezpieczeniu rolniczemu i opłacania składek. W związku z powyższym, wbrew zarzutom odwołującego, okresy wyżej wymienione nie mogły mieć wpływu na wysokość emerytury powszechnej ustalonej zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej.

Od tego wyroku apelację wniósł wnioskodawca T. S., zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał:

1. naruszenie art.32 ust.1 Konstytucji RP,
2. pominięcie decyzji ZUS z dnia 19 sierpnia 2017 roku o brakujących okresach ubezpieczenia (...) akt sprawy w badaniu dowodów i jego stanowiska przedstawionego na rozprawie(...) i (...);
3. brak pełnej oceny materiału dowodowego przez niepodjęcie niezastosowania art.174 ust.8 z dnia 17 grudnia o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
4. niewłaściwe przywołanie artykułu 172 ust.2 który wynika z nagrania na płycie ustnego uzasadnienia wyroku na rozprawie VI U 1099/17 w dniu 1 marca 2018 roku
5. brak zastosowania art.11 ustawy emerytalnej.

Wnosił o uchylenie wyroku w części zaskarżonej tj. że okres pracy w gospodarstwie rolnym miał wpływ na wysokość emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny nie stwierdza zarzucanego naruszenia przepisów prawa materialnego, ani też jakiegokolwiek wadliwości z ustaleniami faktycznych przyjętych za podstawę wyroku. Przede wszystkim należy zauważyć, że stan faktyczny był bezsporny –praca wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym jak też opłacanie przez niego składek na ubezpieczenie społeczne żony nie był przedmiotem niniejszego postępowania, ponieważ wysokość emerytury ustalona według zasad określonych w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 roku, poz.1270) dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1949 roku w żaden sposób nie jest uzależniona od okresów pracy w gospodarstwie rolnym przed objęciem obowiązkiem ubezpieczenia społecznego rolników. Skarżący w apelacji powołuje się na przepisy, które nie znajdują zastosowania przy ustalaniu wysokości jego emerytury. Zarzuty te stanowią powielenie zarzutów zgłoszonych w odwołaniu do decyzji i Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wyroku wyjaśnił szczegółowo zasady ustalania wysokości emerytury z powołaniem i przytoczeniem przepisów ustawy regulujących sposób obliczenia wysokości świadczeń emerytalnych.

Sąd Apelacyjny podziela argumentację prawną Sądu Okręgowego, który starał się wnioskodawcy wyjaśnić sposób ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego i jakie przepisy (bezwzględnie obowiązujące) mają zastosowanie.

W tej sytuacji nie zachodzi potrzeba ich powtarzania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997 roku II UKN 61/97 – OSNAPiUS 1998/3/104, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 roku I PKN 339/98 – OSNAPiUS 1998/24/776). Podnieść należy dodatkowo, że skarżący argumentami przytoczonymi w apelacji w żaden sposób nie podważył zasadności stanowiska Sądu pierwszej instancji. Apelacja zawiera bowiem jedynie własne uzasadnienie koncepcji, w jaki sposób należałoby wyliczyć wysokość emerytury z uwzględnieniem przypadającej przed dniem objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców oraz składek na KRUS zapłaconych z tytułu ubezpieczenia żony. Skarżący powinien zrozumieć, że czym innym było ustalenie wysokości poprzednio pobieranej renty, a czym innym jest obliczenie wysokości emerytury na podstawie obecnie obowiązujących przepisów szeroko omówionych w uzasadnieniu Sądu Okręgowego.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 KPC orzekł, jak w sentencji.